CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin maturalny**
Przedmiot:	**Wiedza o społeczeństwie**
Poziom:	**Poziom rozszerzony**
Forma/Formy arkusza:	MWOP-R0-100, MWOP-R0-200, MWOP-R0-300, MWOP-R0-400, MWOP-R0-700, MWOP-R0-Q00, MWOP-R0-K00, MWOU-R0-100.
Termin egzaminu:	10 maja 2024 r.
Data publikacji dokumentu:	28 czerwca 2024 r.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024[1]	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia i analizuje prawidłowości życia społecznego […]. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów […] popularnonaukowych.	(ZR) I. Człowiek w społeczeństwie. 5) Zdający wyjaśnia zasady zachowań asertywnych […]. (SP) I. Społeczna natura człowieka. 5) Zdający […] przedstawia różne formy zachowań asertywnych.

Zasady oceniania

1 pkt – podanie poprawnej nazwy.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

asertywność / postawa asertywna

Zadanie 1.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego […]. 4) Zdający wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym. (ZP) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. 6) Zdający rozpoznaje różne aspekty […] problemów życia codziennego […].	(ZR) I. Człowiek w społeczeństwie. 5) Zdający wyjaśnia zasady zachowań asertywnych […] i przedstawia wynikające z tego korzyści. (SP) I. Społeczna natura człowieka. 5) Zdający […] przedstawia różne formy zachowań asertywnych.

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie dwóch poprawnych skutków.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Przykładowa odpowiedź
Perspektywa osoby mającej taką postawę –
Typ 1.: Taka postawa umożliwia ochronę przysługujących nam praw i budowanie poczucia własnej wartości.
Typ 2.: Taka postawa sprzyja aktywności, osiąganiu sukcesu i satysfakcji w życiu.

Perspektywa grupy społecznej, w której funkcjonuje osoba mająca taką postawę –
Typ 1.: Taka postawa sprzyja prawidłowej komunikacji w grupie, a tym samym przyczynia się do budowania w niej trwałych więzi opartych na zaufaniu.
Typ 2.: Taka postawa zapobiega narastaniu konfliktów i agresji w grupie, ponieważ przeciwdziała manipulacji, zachowaniom nieszczerym i nieuczciwym.

Zadanie 2.1. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego […]. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego […].	(ZR) II. Różnorodność kulturowa. 3) Zdający porównuje modele socjalizacji charakterystyczne dla własnej grupy wiekowej i pokolenia rodziców; wyjaśnia zjawisko socjalizacji odwróconej. (ZP) I. Człowiek i społeczeństwo. 5) Zdający wyjaśnia charakter procesu socjalizacji […].

Zasady oceniania
2 pkt – poprawne przyporządkowanie dwóch numerów i sformułowanie dwóch poprawnych uzasadnień.
1 pkt – poprawne przyporządkowanie dwóch numerów i sformułowanie jednego poprawnego uzasadnienia albo poprawne przyporządkowanie jednego numeru i sformułowanie poprawnego uzasadnienia tego przyporządkowania.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź
Socjalizacja pierwotna – rysunek 1.
Uzasadnienie –
Typ 1.: Rysunek odnosi się do klasycznej strategii nauczania (dorośli uczą dzieci), a jest to typowe dla socjalizacji pierwotnej.
Typ 2.: W toku socjalizacji pierwotnej dzieci nabywają podstawowe umiejętności (tu: dodawanie) niezbędne w życiu społecznym.

Socjalizacja odwrócona – rysunek 2.
Uzasadnienie – Rolę „nauczyciela” odgrywa osoba młodsza (mniej doświadczona życiowo), ale bieglejsza w nowych technologiach.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 2.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia i analizuje prawidłowości życia społecznego oraz wybrane współczesne procesy społeczne. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykorzystuje informacje na temat życia społecznego […].	(ZP) I. Człowiek i społeczeństwo. 5) Zdający wyjaśnia charakter procesu socjalizacji […].

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Socjalizacja wtórna polega na uzupełnieniu (modyfikowaniu) efektów socjalizacji pierwotnej, dzięki czemu przystosowuje jednostkę do życia w społeczeństwie. Socjalizacja odwrócona zatem jest jedną z możliwości socjalizacji wtórnej – w obu osoba dorosła nabywa nowe umiejętności przydatne w życiu społecznym.

Zadanie 3. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością […] interpretacji innych źródeł […].	(ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. 9) Zdający interpretuje wyniki badań opinii publicznej […].

Zadanie 3.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Rozstrzygnięcie – Nie.
Uzasadnienie – W przypadku obu pytań odsetek odpowiedzi twierdzących ogółu badanych jest niższy od odsetka odpowiedzi młodych respondentów: w 2021 r. 32% ogółu uważa, że ma wpływ na sprawy kraju, a 50% – na sprawy swojego środowiska lokalnego, podczas gdy w przypadku młodzieży wartości te wynoszą – odpowiednio – 42% i 58%.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 3.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

1. F
2. F

Zadanie 4.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia […] procesy społeczne […] we współczesnym świecie. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów […].	(ZR) I. Człowiek w społeczeństwie. 3) Zdający wyjaśnia zjawisko alienacji oraz analizuje jego przyczyny i skutki.

Zasady oceniania

1 pkt – wskazanie poprawnego dokończenia zdania.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 4.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
I. Wiedza i rozumienie. (ZR) 1) Zdający wyjaśnia […] procesy społeczne […] we współczesnym świecie. (ZR) 4) Zdający wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym. (ZP) 6) Zdający przedstawia podstawowe kwestie dotyczące stosunków międzynarodowych. (ZP) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. 5) Zdający diagnozuje problemy społeczno-polityczne na poziomie […] globalnym.	(ZR) I. Człowiek w społeczeństwie. 3) Zdający wyjaśnia zjawisko alienacji oraz analizuje jego przyczyny i skutki. (ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. 3) Zdający wyjaśnia pojęcie globalizacji i wykazuje jej formy i skutki w sferze […] społeczeństwa; […] przedstawia najważniejsze wyzwania związane z procesem globalizacji.

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego argumentu.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Typ 1.: Globalizacja jest przyczyną zjawiska opisanego w tekście, ponieważ związane z nią, pogłębiające się, skomplikowane i nieprzejrzyste powiązania gospodarcze, polityczne i kulturowe prowadzą do zmian społecznych, grożą załamaniem porządku społecznego i wzrostem poczucia niepewności w społeczeństwie.
Typ 2.: Globalizacja ułatwia przenikanie się kultur, co może skutkować przejmowaniem przez społeczeństwa norm dotąd obcych, a w konsekwencji – sprzecznością między różnymi wzorami zachowań.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 5.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
I. Wiedza i rozumienie. (ZR) 2) Zdający analizuje […] działania w ramach społeczeństwa obywatelskiego. (ZP) 2) Zdający przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym […]. (ZP) 5) Zdający charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społecznego, w tym politycznego.	(ZR) VI. Społeczeństwo obywatelskie i kultura polityczna. 4) Zdający porównuje status prawny stowarzyszeń, fundacji i organizacji pożytku publicznego w Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. 1) Zdający przedstawia rodzaje i przykłady organizacji pozarządowych […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Rozstrzygnięcie – (organizacja, której dotyczy materiał) 2.
Uzasadnienie –
Typ 1.: Prawo do 1,5% z podatku PIT mają (organizacje mające status organizacji pożytku publicznego, a mogą go uzyskać) organizacje pozarządowe. Organizacją pozarządową jest fundacja.
Typ 2.: Prawo do 1,5% z podatku PIT mają (organizacje mające status organizacji pożytku publicznego, a mogą go uzyskać) organizacje pozarządowe. Organizacją pozarządową nie jest „państwowa jednostka organizacyjna”.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 5.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 2) Zdający przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym […]. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego i politycznego, krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski […].	(ZR) VI. Społeczeństwo obywatelskie i kultura polityczna. 3) Zdający […] przedstawia specyfikę think-tanków. (ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. 1) Zdający przedstawia rodzaje i przykłady organizacji pozarządowych […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Rozstrzygnięcie – Tak.
Uzasadnienie – Oba podmioty mają prowadzić działalność ekspercką, w tym opracowywać analizy w kwestiach istotnych dla państwa i powiązanych z jego polityką zagraniczną.

Zadanie 6.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia […] procesy społeczne, w tym etniczne, we współczesnym świecie. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego i politycznego, krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski […]. (ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. 4) Zdający dostrzega perspektywy różnych uczestników życia publicznego.	(ZR) IV. Aspekty etniczne życia społecznego. 8) Zdający przedstawia […] modele polityki wobec imigrantów (unifikacja / asymilacja, integracja […]) w państwach Europy. 9) Zdający przedstawia […] różne modele polityki wobec [wybranych rdzennych] grup. 10) Zdający wyjaśnia kwestię akulturacji i asymilacji grup mniejszościowych, w tym migranckich; wykazuje, że rodzaj stosowanej polityki państwa w różnym stopniu i kierunku wpływa na te zjawiska. (SP) VIII. Wspólnoty narodowe/etniczne i ojczyzna. 5) Zdający uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską […]) […].

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania
1 pkt – sformułowanie poprawnego argumentu i poprawnego kontrargumentu.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź
Argument –
Typ 1.: Z punktu widzenia prawa francuskiego mniejszości etniczne lub narodowe nie istnieją, a zatem państwo nie może prowadzić wobec nich żadnej osobnej polityki, a więc także akcji afirmatywnej, pomocy w zachowaniu kultury mniejszościowej.
Typ 2.: W życiu publicznym obywatele traktowani są tak samo, co jednak oznacza uprzywilejowanie etnicznych Francuzów – to ich język jest językiem urzędowym, naucza się przedmiotów wyłącznie w tym języku (choć dopuszczalne jest nauczanie języka regionalnego, np. bretońskiego, jako dodatkowego).
Typ 3.: Akcentowana jest konieczność przyjęcia wartości Republiki, a więc wartości wytworzonych przez etnicznych Francuzów – ta konieczność akulturacji innych grup etnicznych bez polityki wobec mniejszości narodowych oznaczać może asymilację.

Kontrargument –
Typ 1.: Celem polityki Francji nie jest doprowadzenie do zaprzestania przez mniejszościowe grupy etniczne własnych praktyk kulturowych, czy rezygnacja z transmisji wiedzy i kompetencji w tym zakresie swym dzieciom.
Typ 2.: W życiu prywatnym obywatele Francji niebędący etnicznymi Francuzami mogą kultywować tradycje swojej mniejszościowej grupy etnicznej.

Zadanie 6.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia […] procesy społeczne, w tym etniczne, we współczesnym świecie. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] wybranych tekstów z zakresu nauk społecznych.	(ZR) IV. Aspekty etniczne życia społecznego. 1) Zdający przedstawia różne koncepcje narodu (polityczną i etniczno-kulturową) […]. (SP) VIII. Wspólnoty narodowe/etniczne i ojczyzna. 2) Zdający wyjaśnia, czym obywatelstwo różni się od narodowości […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź
Rozstrzygnięcie – (koncepcja narodu) polityczna.
Uzasadnienie – Koncepcja polityczna definiuje naród jako wspólnotę związaną ściśle z instytucją obywatelstwa danego państwa. Z tekstu wynika, że kwestie etniczne, kulturowe nie są przez władze Francji eksponowane i odnotowywane, np. w oficjalnych statystykach, a do narodu francuskiego nie należą tylko cudzoziemcy.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 7.1. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 6) Zdający charakteryzuje kwestię praw człowieka […]. 7) Zdający […] wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego [ładu międzynarodowego] stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu.	(ZR) XII. Prawa człowieka i ich ochrona międzynarodowa. 1) Zdający […] rozróżnia generacje praw człowieka […]. (ZR) XIII. Ład międzynarodowy 21) Zdający przedstawia cele działania […] Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzupełnienie trzech luk.
1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch luk.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

1. (Organizacji) Narodów Zjednoczonych
2. edukacja / oświata / szkolnictwo
3. trzeciej

Zadanie 7.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 2) Zdający analizuje różnorodne […] zachowania społeczno-polityczne […]. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów […] oraz interpretacji innych źródeł […].	(ZR) II. Różnorodność kulturowa. 7) Zdający wyjaśnia znaczenie obrzędów przejścia i wykazuje ich obecność w polskiej kulturze współczesnej. 8) Zdający wykazuje obecność tradycyjnej obrzędowości dorocznej w polskiej kulturze współczesnej.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Rozstrzygnięcie – Nie.
Uzasadnienie –
Typ 1.: Opis dotyczy wesela, który to obrzęd jest obrzędem przejścia – od stanu wolnego do nowego etapu życia w małżeństwie.
Typ 2.: Opis dotyczy wesela, który to obrzęd nie jest charakterystyczny dla obrzędowości dorocznej – nie powtarza się cyklicznie.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 8.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 2) Zdający […] przedstawia specyfikę referendum ogólnokrajowego […] w Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] interpretuje przepisy prawne.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Rozstrzygnięcie – Nie.
Uzasadnienie –
Typ 1.: Oba artykuły (art. 90 i art. 125.) stanowią o możliwości przeprowadzenia referendum, a nie – o jego konieczności.
Typ 2.: Referendum nie jest według przepisów jedyną drogą wprowadzenia określonego rozwiązania.

Zadanie 8.2. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej.	(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 2) Zdający charakteryzuje formy demokracji bezpośredniej; przedstawia specyfikę referendum ogólnokrajowego […] w Rzeczypospolitej Polskiej. 4) Zdający […] wymienia kompetencje Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej […]. 5) Zdający […] przedstawia kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej […].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzupełnienie trzech luk.
1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch luk.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

1. bezpośredniej
2. Sejm RP
3. Prezydent RP

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 8.3. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. 6) Zdający przedstawia podstawowe kwestie dotyczące stosunków międzynarodowych. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZR) XV. Polska polityka zagraniczna. 2) Zdający wyjaśnia […] skutki europeizacji polskiej polityki zagranicznej. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] interpretuje przepisy prawne. (SP) XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. 2) Zdający […] wymienia referenda ogólnokrajowe, których wyniki były wiążące […].

Zasady oceniania

1 pkt – wskazanie poprawnego dokończenia zdania.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

B

Zadanie 9.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 2) Zdający analizuje różnorodne postawy […] społeczno-polityczne […]. 8) Zdający wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych […]. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów […] popularnonaukowych oraz interpretacji innych źródeł (np. wykresy i schematy) z zakresu przedmiotu.	(ZR) V. Państwo, myśl polityczna i demokratyzacja. 6) Zdający porównuje założenia myśli liberalnej i konserwatywnej. 11) Zdający analizuje kwestię pojmowania równości, wolności i sprawiedliwości w różnych nurtach myśli politycznej. (ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. 9) Zdający interpretuje wyniki badań opinii publicznej […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Przykładowa odpowiedź
Rozstrzygnięcie – Nie.
Uzasadnienie – W tekście zostało przedstawione państwo opiekuńcze, a z wykresu wynika, że wyborcy Konfederacji są zwolennikami liberalizmu ekonomicznego.

Zadanie 9.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 2) Zdający analizuje różnorodne postawy […] społeczno-polityczne […]. 8) Zdający wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych […]. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością […] interpretacji innych źródeł (np. wykresy i schematy) […].	(ZR) V. Państwo, myśl polityczna i demokratyzacja. 6) Zdający porównuje założenia myśli liberalnej i konserwatywnej. 7) Zdający porównuje założenia myśli socjaldemokratycznej i katolickiej nauki społecznej. (ZR) VII. Rywalizacja o władzę. 2) Zdający wyjaśnia związki między partiami politycznymi a społeczeństwem [...]. (ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. 9) Zdający interpretuje wyniki badań opinii publicznej […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź
1. P
2. P

Zadanie 10.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 2) Zdający […] charakteryzuje […] formy demokracji […].	(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający wyjaśnia, jak przeprowadzane są powszechne i bezpośrednie wybory organów władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej […]. (SP) XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] przedstawia zasady wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej […].

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania
1 pkt – podanie trzech poprawnych nazw.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź
1. równość / zasada równości
2. bezpośredniość / zasada bezpośredniości
3. proporcjonalność / zasada proporcjonalności

Zadanie 10.2. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
I. Wiedza i rozumienie. (ZR) 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową […]. (ZP) 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej.	(ZR) VII. Rywalizacja o władzę. 9) Zdający […] porównuje systemy wyborcze obowiązujące w wyborach w Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający wyjaśnia, jak przeprowadzane są powszechne i bezpośrednie wybory organów władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej […]. (SP) XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] przedstawia zasady wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej […].

Zasady oceniania
2 pkt – dwa poprawne rozstrzygnięcia i sformułowanie dwóch poprawnych uzasadnień.
1 pkt – dwa poprawne rozstrzygnięcia i sformułowanie jednego poprawnego uzasadnienia albo poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie jego poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź
Rozstrzygnięcie – (zasada) 1.
Uzasadnienie – Okręgi wyborcze w wyborach do Senatu RP nie obejmują jednakowej liczby wyborców, a z każdego z nich wybierany jest jeden senator (– w okręgach z mniejszą liczbą wyborców głos jednego wyborcy ma większą siłę niż w okręgach z większą liczbą wyborców).

Rozstrzygnięcie – (zasada) 3.
Uzasadnienie – Wybory do Senatu RP są większościowe.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 11.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania […]. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego.	(ZR) VIII. Modele sprawowania władzy. 4) Zdający charakteryzuje systemy ze szczególną rolą prezydenta – klasyczny prezydencki (na przykładzie Stanów Zjednoczonych Ameryki) […]. 6) Zdający […] podaje przykłady państw z parlamentem […] dwuizbowym.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch luk.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

1. Stanach Zjednoczonych (Ameryki) / USA
2. Senat

Zadanie 11.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. 5) Zdający charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego.	(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 4) Zdający […] wymienia kompetencje Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej […]. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 2) Zdający […] przedstawia procedurę ustawodawczą.

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie dwóch poprawnych argumentów.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Typ 1.: Poprawki do ustawy uchwalone przez Senat RP mogą zostać przez Sejm RP odrzucone bezwzględną większością głosów (zatem w Polsce zgoda drugiej izby co do wszystkich przepisów danej ustawy nie jest konieczna do tego, by ta ustawa weszła w życie).
Typ 2.: Uchwalenie przez Senat RP odrzucenia ustawy nie jest ostateczne – Sejm RP może odrzucić taką uchwałę Senatu RP bezwzględną większością głosów (zatem w Polsce zgoda drugiej izby na ustawę nie jest konieczna do tego, by ta ustawa weszła w życie).
Typ 3.: Ustawa zostaje przekazana do akceptacji Senatu RP dopiero wówczas, gdy zostanie przyjęta przez Sejm RP (zatem nie ma w Polsce rozwiązania, w myśl którego prace nad wniesionym projektem ustawy rozpoczynałyby się w drugiej izbie parlamentu).
Typ 4.: W zakresie ustawodawstwa w Polsce Sejm RP ma większe uprawnienia niż Senat RP, co jest inne niż w USA.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 12.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania […]. 8) Zdający wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych […]. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] tekstów z zakresu nauk społecznych.	(ZR) VIII. Modele sprawowania władzy. 2) Zdający przedstawia, odwołując się do współczesnych przykładów, typologie współczesnych monarchii ze względu na pozycję głowy państwa (absolutna, konstytucyjna, parlamentarna) […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Rozstrzygnięcie – Nie.
Uzasadnienie –
Typ 1.: Uprawnienia księcia przedstawione w tekście są większe niż uprawnienia władcy w monarchii parlamentarnej.
Typ 2.: Uprawnienia księcia przedstawione w tekście są charakterystyczne dla monarchii konstytucyjnej.

Zadanie 12.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania […]. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] tekstów z zakresu nauk społecznych.	(ZR) VIII. Modele sprawowania władzy. 7) Zdający wyjaśnia mechanizmy wyłaniania rządu […]. 8) Zdający charakteryzuje typy relacji między rządem a głową państwa […].

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Przykładowa odpowiedź
Funkcje głowy państwa i szefa rządu są rozdzielone.

Zadanie 12.3. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania […]. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] tekstów z zakresu nauk społecznych.	(ZR) VIII. Modele sprawowania władzy. 5) Zdający charakteryzuje systemy polityczne z zachwianym podziałem władzy – parlamentarno-komitetowy […].

Zasady oceniania
1 pkt – sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź
Typ 1.: W systemie parlamentarno-komitetowym rząd jest komitetem wykonawczym parlamentu, natomiast w państwie, którego dotyczy tekst, mamy trójpodział władzy.
Typ 2.: W systemie parlamentarno-komitetowym rząd jest komitetem wykonawczym parlamentu, natomiast w państwie, którego dotyczy tekst, o kompetencjach czy składzie rządu decyduje książę.
Typ 3.: W systemie parlamentarno-komitetowym rząd jest komitetem wykonawczym parlamentu, natomiast w państwie, którego dotyczy tekst, zależność rządu od parlamentu jest znacznie mniejsza.
Typ 4.: System parlamentarno-komitetowy występuje tylko w republikach, a państwo opisane w tekście jest monarchią.
Typ 5.: W systemie parlamentarno-komitetowym funkcje głowy państwa sprawuje organ kolegialny, natomiast w państwie, którego dotyczy tekst, głową państwa jest jednoosobowo monarcha.
Typ 6.: W systemie parlamentarno-komitetowym naczelną rolę odgrywa parlament, natomiast w państwie, którego dotyczy tekst, pozycja parlamentu jest ograniczona na rzecz monarchy.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 13.1. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający wyjaśnia, jak przeprowadzane są powszechne i bezpośrednie wybory organów władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej […]. 8) Zdający przedstawia organy stanowiące i wykonawcze samorządu terytorialnego na poziomie gminy i miasta na prawach powiatu […] w Rzeczypospolitej Polskiej; charakteryzuje kompetencje tych organów i zależności między nimi. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] interpretuje przepisy prawne. (SP) VI. Społeczność lokalna. 3) Zdający wymienia organy stanowiące i wykonawcze w gminie (mieście/dzielnicy); przedstawia, jak są one wybierane […].

Zasady oceniania

2 pkt – dwa poprawne rozstrzygnięcia i sformułowanie dwóch poprawnych uzasadnień.
1 pkt – dwa poprawne rozstrzygnięcia i sformułowanie jednego poprawnego uzasadnienia albo poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie jego poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Typ 1.: Rozstrzygnięcie – (przepis prawny z art.) 16.
Uzasadnienie – Obecnie kadencja rady gminy trwa 5 lat.

Typ 2.: Rozstrzygnięcie – (przepis prawny z art.) 26.1./ 26.2.
Uzasadnienie – Obecnie organem wykonawczym gminy jest wójt [burmistrz, prezydent miasta], a zatem organ wykonawczy gminy jest jednoosobowy (– zarząd gminy nie istnieje).

Typ 3.: Rozstrzygnięcie – (przepis prawny z art.) 28.1.
Uzasadnienie – Obecnie organ wykonawczy w gminie wybierany jest bezpośrednio w wyborach powszechnych.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 13.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający wyjaśnia i analizuje funkcjonowanie polskiego systemu prawnego.	(ZR) V. Państwo, myśl polityczna i demokratyzacja. 16) Zdający […] rozważa, na ile polska demokratyzacja przełomu lat 80. i 90. XX wieku miała charakter reformy, a na ile – rewolucji. (ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. 8) Zdający wyjaśnia instytucje prawne części ogólnej prawa cywilnego w Rzeczypospolitej Polskiej ([…] osoba prawna; czynności prawne […]). (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] interpretuje przepisy prawne.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

1. F
2. P

Zadanie 14.1. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 5) Zdający charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego […], krytycznie je analizuje […]. (ZP) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. 6) Zdający rozpoznaje różne aspekty, także prawne, problemów życia codziennego […].	(ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. 11) Zdający analizuje kazusy z zakresu prawa rzeczowego i spadkowego. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] interpretuje przepisy prawne. 4) Zdający wyjaśnia podstawowe instytucje prawne części ogólnej prawa cywilnego i prawa zobowiązaniowego w Rzeczypospolitej Polskiej (osoba fizyczna, zdolność prawna a zdolność do czynności prawnych, […] zobowiązanie). 5) Zdający wyjaśnia podstawowe instytucje prawne prawa rzeczowego i spadkowego w Rzeczypospolitej Polskiej (własność, formy nabycia własności, spadek, dziedziczenie […]).

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń i sformułowanie dwóch poprawnych uzasadnień.
1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń i sformułowanie jednego poprawnego uzasadnienia albo poprawne ocenienie prawdziwości jednego stwierdzenia i sformułowanie jego poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

1. P

Uzasadnienie – Każda osoba od chwili urodzenia, bez względu na wiek, posiada zdolność prawną [art. 8. § 1.], a więc może być podmiotem praw, w tym przypadku prawa własności / prawa do dziedziczenia.

2. F

Uzasadnienie – Aby móc samodzielnie rozporządzać przyznanymi środkami finansowymi, np. żeby dokonywać dużych inwestycji, należy posiadać pełną zdolność do czynności prawnych. Zgodnie z przytoczonymi przepisami taką zdolność nabywa się na ogół z ukończeniem 18 lat (ewentualnie minimum 16 lat w sytuacji małżeństwa kobiety) [art. 10. i 11.].

Zadanie 14.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 5) Zdający charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego.	(ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne […]; wskazuje, w jakim kodeksie obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy […].

Zasady oceniania

1 pkt – podanie poprawnej nazwy.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Kodeks cywilny

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 15.1. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 5) Zdający charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego. (ZP) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. 6) Zdający rozpoznaje różne aspekty, także prawne, problemów życia codziennego […].	(ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] interpretuje przepisy prawne. 13) Zdający wyjaśnia, jak można korzystać w Rzeczypospolitej Polskiej z dokumentacji gromadzonej w urzędach […]. (SP) VI. Społeczność lokalna. 3) Zdający przedstawia, jak zorganizowany jest urząd gminy […]. (SP) VII. Społeczność regionalna. 3) Zdający wymienia organy stanowiące i wykonawcze samorządu powiatowego […]; przedstawia, jak są one wybierane […].

Zasady oceniania

2 pkt – dwa poprawne rozstrzygnięcia i sformułowanie dwóch poprawnych uzasadnień.
1 pkt – dwa poprawne rozstrzygnięcia i sformułowanie jednego poprawnego uzasadnienia albo poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie jego poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

1. Rozstrzygnięcie – Nie.
Uzasadnienie – Zarząd powiatu nie pochodzi z wyborów powszechnych, więc nie dotyczy go przepis art. 3.1.3. (Można prosić o wgląd do protokołów z takiego posiedzenia, ale uczestnictwo jest niemożliwe).

2. Rozstrzygnięcie – Nie.
Uzasadnienie – Urzędnik w urzędzie gminy zatrudniony na stanowisku specjalisty jest osobą fizyczną niepełniącą funkcji publicznej, więc podlega ochronie prywatności [art. 5.2.].

** W odpowiedzi dotyczącej sytuacji 2. – o ile zdający założył w uzasadnieniu możliwość wykonywania przez specjalistę czynności związanych z pełnieniem funkcji publicznej – uznaje się za poprawne rozstrzygnięcie pozytywne lub warunkowe.*

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 15.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 5) Zdający wyjaśnia specyfikę praw i wolności człowieka […].	(ZP) IV. Prawa człowieka i ich ochrona. 1) Zdający wymienia „zasady ogólne” i katalog praw człowieka zapisane w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. (SP) IV. Prawa człowieka. 5) Zdający wymienia prawa i wolności polityczne zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej […].

Zasady oceniania

1 pkt – wskazanie poprawnego dokończenia zdania.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

C

Zadanie 16.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 6) Zdający przedstawia podstawowe kwestie dotyczące stosunków międzynarodowych. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] tekstów z zakresu nauk społecznych.	(ZR) XIII. Ład międzynarodowy. 20) Zdający wymienia najważniejsze operacje pokojowe i militarne Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego; wykazuje zmieniającą się rolę tej organizacji od lat 90. XX wieku. (ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. 10) Zdający przedstawia […] cele […] Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego; ocenia wpływ tej organizacji na utrzymanie pokoju międzynarodowego […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Rozstrzygnięcie – Nie.
Uzasadnienie – W konflikcie rozgrywającym się na terenie jednego z państw byłej Jugosławii żadne z ówczesnych państw członkowskich NATO nie było bezpośrednio zagrożone – żadne z państw postjugosłowiańskich nie było wówczas członkiem NATO.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 16.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego […].	(ZR) XIII. Ład międzynarodowy. 12) Zdający charakteryzuje na przykładach najczęściej stosowane sposoby rozwiązywania długotrwałych konfliktów między narodami i państwami. 13) Zdający wyjaśnia pojęcia […] interwencji humanitarnej oraz misji pokojowej; podaje ich przykłady z różnych części świata […]. 20) Zdający wymienia najważniejsze operacje pokojowe i militarne Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego […]. (ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. 7) Zdający charakteryzuje cele i najważniejsze organy Organizacji Narodów Zjednoczonych (Zgromadzenie Ogólne, Rada Bezpieczeństwa […]); przedstawia jej wybrane działania […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Rozstrzygnięcie – Tak.
Uzasadnienie – Przedstawiona operacja wojskowa była realizowana na podstawie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ.

Zadanie 16.3. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu.	(ZR) XIII. Ład międzynarodowy. 8) Zdający przedstawia konflikty międzynarodowe i etniczne w nieunijnej części Europy; lokalizuje je, wyjaśnia ich przyczyny i konsekwencje. 20) Zdający wymienia najważniejsze operacje pokojowe i militarne Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

1. F
2. F

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 17.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZR) XIV. Integracja europejska. 6) Zdający przedstawia podział kompetencji pomiędzy Komisją i Radą […].

Zasady oceniania

1 pkt – podanie poprawnej nazwy.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Komisja (Europejska)

Zadanie 17.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. 6) Zdający […] przedstawia formy prawa wtórnego Unii Europejskiej i ich miejsce w porządku prawnym Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. 8) Zdający wymienia obowiązujące akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

1. P
2. F

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 17.3. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego […].	(ZR) XIV. Integracja europejska. 6) Zdający przedstawia integrację w ramach Unii Europejskiej […]. (ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. 8) Zdający lokalizuje jej [Unii Europejskiej] państwa członkowskie […].

Zasady oceniania

1 pkt – wskazanie poprawnego dokończenia zdania.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

C

Zadanie 17.4. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 6) Zdający charakteryzuje kwestię praw człowieka i ich międzynarodowej ochrony. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu.	(ZR) XIII. Ład międzynarodowy. 16) Zdający charakteryzuje […] działania […] Rady Europy. (ZP) IV. Prawa człowieka i ich ochrona. Zdający: 3) Zdający uzasadnia znaczenie Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w kontekście Europejskiego Trybunału Praw Człowieka […].

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

W systemie instytucjonalnym UE nie funkcjonuje Europejski Trybunał Praw Człowieka – jest to instytucja z systemu ochrony praw człowieka Rady Europy.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 18.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego i politycznego […].	(ZR) IV. Aspekty etniczne życia społecznego. 7) Zdający przedstawia wielowarstwowość tożsamości narodowej na przykładzie […] Królestwa Hiszpanii […]. (ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. 4) Zdający przedstawia konflikty etniczne na obszarze państw członkowskich Unii Europejskiej; lokalizuje je […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne przyporządkowanie nazwy i numeru.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Katalonii / B
3

Zadanie 18.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego […].	(ZR) XIII. Ład międzynarodowy. 7) Zdający wyjaśnia problem separatyzmów i odnosi go do prawa międzynarodowego […]. (ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. 1) Zdający przedstawia […] podstawowe zasady prawa międzynarodowego ([…] integralności terytorialnej, […] nienaruszalności granic).

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego wyjaśnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Typ 1.: Argumentem za nielegalnością niepodległości regionu, którego dotyczy tekst, jest to, że taka niepodległość byłaby sprzeczna z zasadą integralności terytorialnej.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Typ 2.: Argumentem za nielegalnością niepodległości regionu, którego dotyczy tekst, jest to, że taka niepodległość byłaby sprzeczna z zasadą nienaruszalności granic.

Zadanie 19. (0–5)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 5) Zdający wyjaśnia i analizuje funkcjonowanie polskiego systemu prawnego. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów […] oraz interpretacji innych źródeł […]. (ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. 6) Zdający rozpoznaje przypadki […] łamania prawa oraz wybiera odpowiednie mechanizmy dochodzenia tych praw. (ZR) IV. Komunikowanie i współdziałanie. 5) Zdający korzysta z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego, w tym instytucje prawne – sporządza pisma do organów władz.	(ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. 7) Zdający przedstawia strukturę sądu rejonowego, okręgowego […]. 20) Zdający stosuje w analizie przypadku podstawowe instytucje prawa karnego w Rzeczypospolitej Polskiej (odpowiedzialność […] karna, […] przestępstwo, występek […]). 21) Zdający przedstawia kary […] unormowane w […] Kodeksie karnym w Rzeczypospolitej Polskiej. 22) Zdający […] pisze akt oskarżenia prywatnego. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] wskazuje, w jakim kodeksie obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy; interpretuje przepisy prawne. 11) Zdający przedstawia przebieg postępowania karnego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz uczestniczące w nim strony; wymienia główne prawa, jakie przysługują ofierze […].

Zasady oceniania

5 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni dwiema kategoriami elementów składowych oraz o właściwej konstrukcji.

4 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni dwiema kategoriami elementów składowych ALBO rozwiązanie ze zrealizowaną jedną kategorią elementów składowych w pełni i z jedną – częściowo oraz o właściwej konstrukcji.

3 pkt – rozwiązanie ze zrealizowaną jedną kategorią elementów składowych w pełni i z jedną – częściowo.

2 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo dwiema kategoriami elementów składowych ALBO rozwiązanie ze zrealizowaną w pełni jedną kategorią elementów składowych.

1 pkt – rozwiązanie ze zrealizowaną częściowo jedną kategorią elementów składowych.

0 pkt – rozwiązanie bez zrealizowanej kategorii elementów składowych ALBO brak rozwiązania.

** Przez właściwą konstrukcję należy rozumieć właściwe rozplanowanie pisma wraz z miejscem i datą (pod warunkiem właściwego określenia typu pisma).*

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Kategorie elementów składowych:

1) dane oskarżyciela i oskarżonego; określenie sądu i wydziału sądu; nazwa pisma (albo w nazwie pisma, albo w nazwie oskarżyciela, albo w obu określenie „prywatny”);
2) opis występków; powiązanie występków z właściwymi przepisami *Kodeksu karnego*.

Przykładowa odpowiedź

Typ 1.:

Bielsk Podlaski, 20 VIII 2021 r.

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim
Wydział Karny
ul. 3 Maja 7, 17-100 Bielsk Podlaski

Oskarżyciel – Marian Maburg
ul. Długa 10, 16-080 Tykocin

Oskarżony – Jan Jabowicz
ul. Podlaska 18 m. 3, 16-080 Tykocin

Akt oskarżenia w sprawie z oskarżenia prywatnego

Działając w imieniu własnym, niniejszym oskarżam Jana Jabowicza o to, że w dniu 13 VIII 2021 roku po godzinie 19 w miejscowości Bielsk Podlaski:
– dokonał czynu powodującego u mnie uszczerbek na zdrowiu, wskutek czego przebywałem 7 dni na zwolnieniu lekarskim, tj. o czyn z art. 157. § 2 Kodeksu karnego;
– znieważył mnie publicznie, tj. o czyn z art. 216. § 1 Kodeksu karnego.

Typ 2.:

Bielsk Podlaski, 20 VIII 2021 r.

Sąd Rejonowy, Wydział Karny
ul. 3 Maja 7, 17-100 Bielsk Podlaski

Oskarżyciel prywatny: Marian Maburg
ul. Długa 10, 16-080 Tykocin

Oskarżony: Jan Jabowicz
ul. Podlaska 18 m. 3, 16-080 Tykocin

Akt oskarżenia

Oskarżam Jana Jabowicza o to, że dnia 13 VIII 2021 roku po godzinie 19 w restauracji w Bielsku Podlaskim:
– zaczął wykrzykiwać pod moim adresem słowa, które powszechnie uważane są za obelżywe oraz oskarżył mnie o łapówkarstwo, a nawet – o „pranie brudnych pieniędzy”, czyli o występek określony w art. 216. § 1. k.k.;
– zaczął mnie popychać, w efekcie czego przewróciłem się, a z powodu doznanych wówczas urazów przebywałem tydzień na zwolnieniu lekarskim, czyli o występek określony w art. 157. § 2 k.k.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 20. (0–7)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**
I. Wiedza i rozumienie. (ZR) 1) Zdający wyjaśnia […] procesy społeczne […] we współczesnym świecie. (ZR) 2) Zdający analizuje różnorodne postawy i zachowania społeczno-kulturowe oraz działania w ramach społeczeństwa obywatelskiego. (ZR) 4) Zdający wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym. (ZR) 8) Zdający wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych […]. (ZP) 2) Zdający przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym […]. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający pozyskuje i wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego i politycznego, krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski i formułuje opinie. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów […] z zakresu nauk społecznych. 4) Zdający wykorzystuje informacje do tworzenia własnej złożonej wypowiedzi oraz rozważania różnych rozwiązań w obszarze społeczno-politycznym. (ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. 3) Zdający analizuje i wyjaśnia złożone problemy społeczne […] oraz szuka ich rozwiązań […]. 7) Zdający formułuje hipotezy dotyczące ważnych problemów społecznych. (ZR) IV. Komunikowanie i współdziałanie. 2) Zdający tworzy strategię argumentowania […].	(ZR) III. Struktura społeczna i problemy społeczne. 1) Zdający podaje przykłady i wyjaśnia uwarunkowania pionowej i poziomej ruchliwości społecznej. 5) Zdający porównuje skalę nierówności społecznych w Rzeczypospolitej Polskiej […], wyjaśniając związek między nierównościami społecznymi a nierównością szans życiowych. 6) Zdający charakteryzuje wybrany problem życia społecznego w Rzeczypospolitej Polskiej; rozważa różne możliwości jego rozwiązania. (ZR) XII. Prawa człowieka i ich ochrona międzynarodowa. 4) Zdający […] rozważa dylematy związane z prawami socjalnymi i sposobem ich realizacji przez państwo. (ZP) I. Człowiek i społeczeństwo. 6) Zdający […] rozpoznaje przyczyny, przejawy i skutki nietolerancji i stygmatyzacji oraz przedstawia możliwe sposoby przeciwstawiania się tym zjawiskom. (ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. 1) Zdający […] charakteryzuje działalność wybranych organizacji [pozarządowych] w Rzeczypospolitej Polskiej […]. 2) Zdający przygotowuje materiał […] na temat działań […] grupowych w życiu publicznym. (ZP) VI. Wybrane problemy polityki publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający przedstawia działania w celu ograniczenia bezrobocia i wykluczenia społecznego […]. 4) Zdający […] wyjaśnia, w jaki sposób podnosić swoje kwalifikacje zawodowe.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania

7 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni trzema aspektami tematu oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu.
6 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi dwoma aspektami tematu w pełni i z jednym – częściowo oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni trzema aspektami tematu.
5 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi dwoma aspektami tematu w pełni i z jednym – częściowo ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem w pełni i z dwoma – częściowo oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu.
4 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni dwoma aspektami tematu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo trzema aspektami tematu oraz o właściwej strukturze i logice wywodu, ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem tematu w pełni i z dwoma – częściowo.
3 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo trzema aspektami tematu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem tematu w pełni i z jednym – częściowo.
2 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo dwoma aspektami tematu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym w pełni jednym aspektem tematu.
1 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanym częściowo jednym aspektem tematu.
0 pkt – rozwiązanie bez zrealizowanego aspektu tematu ALBO brak rozwiązania.

Aspekty tematu:

1) wykazanie, że ubóstwo i wykluczenie społeczne to zjawiska, które mogą być powiązane;
2) uzasadnienie, że wykluczenie społeczne może dotykać nie tylko osoby ubogie, i przedstawienie roli pozamaterialnych czynników w tym zjawisku;
3) przedstawienie działalności organizacji trzeciego sektora na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zaproponowanie działania zmniejszającego nierówności przestrzenne wskazane w materiale 3.

Przykładowa odpowiedź

Jako osoba reprezentująca organizację pozarządową walczącą z wykluczeniem społecznym – organizację tworzącą różne jednostki reintegracji społeczno-zawodowej – chcę podkreślić, że wartość dodana tej działalności to prowadzenie usług specjalistycznych w formie pomocy terapeutycznej, leczenia i rehabilitacji, usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych oraz pomocy żywieniowej. Mało kto wie, że w ostatnich latach to podmioty sektora non-profit – jak moja organizacja – prowadziły ponad 2/3 jednostek reintegracji społeczno-zawodowej. Lepsze wsparcie dla takich podmiotów jak moja organizacja pozwoliłoby na stworzenie większej liczby takich jednostek na wsiach. Jest to szczególnie istotne z uwagi na wykluczenie strukturalne i komunikacyjne części mieszkańców wsi. Dążmy do wielowymiarowej integracji społecznej.

Warto pamiętać, że wykluczenie społeczne nie musi oznaczać ubóstwa, a ubóstwo – wykluczenia. Jest przecież wiele czynników pozaekonomicznych sprzyjających wykluczeniu. Warto przypomnieć, że innym czynnikiem strukturalnym (poza zamieszkiwaniem na wsi) jest niskie wykształcenie, stąd naszą ofertę jednostek reintegracji społeczno-zawodowej kierujemy też do takich osób. Umożliwia ona permanentne podnoszenie kwalifikacji. Mamy wreszcie osoby starsze, niepełnosprawne i samotne, dla których takie centra to często najważniejsze miejsce kontaktu społecznego. Nie można zapominać także o wykluczonych normatywnie – ludziach mających konflikty z prawem, odczuwających dyskryminację

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

(związaną najczęściej ze stygmatyzacją społeczną) czy uzależnionych od alkoholu lub narkotyków.

Oczywiście, często to wykluczenie jest przyczyną ubóstwa, ale również może być jego konsekwencją. Nie chcemy, aby ten związek się rozwijał. Na szczęście wykluczenie mierzone izolacją społeczną i skrajne ubóstwo to jednocześnie u tych samych ludzi sytuacje rzadkie. Na szczęście większość ubogich nie jest w pełni wykluczona. Między innymi dzięki naszym działaniom. Choć pamiętać trzeba, że bezrobocie i ubóstwo to czynniki wprost przekładające się na wykluczenie materialne. Nie chcemy dopuścić, by ci ludzie stali się wykluczeni także normatywnie czy fizycznie. Oczywiście, zdajemy sobie sprawę, że trudno mówić o jednym spójnym syndromie wykluczenia. Niemniej wydaje się, że funkcjonowanie centrów i klubów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej oraz warsztatów terapii zajęciowej to dobre metody nie tylko redukujące wykluczenie społeczne w aspektach fizycznym, strukturalnym i normatywnym, lecz mogące także pomóc w redukcji wykluczenia materialnego, a zatem – w wyjściu z ubóstwa.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/